

Новини. Події. Факти

Бібліотека: час змін – час дій!

25 вересня 2019 року в обласній універсальній науковій бібліотеці відбувся черговий XI Обласний форум бібліотекарів «**Бібліотека: час змін – час дій!**», присвячений Всеукраїнському дню бібліотек. Захід об'єднав понад 80 представників бібліотек з центральних міських, районних, сільських бібліотек, бібліотек вищих навчальних закладів та Кам'янець-Подільського коледжу культури та мистецтв.

Відкриття форуму розпочалося з виступу директора обласної наукової бібліотеки К.А. Чабан, яка привітала учасників з Всеукраїнським днем

бібліотек.

З метою популяризації читання та залучення потенційних користувачів проведено вуличну акцію «**Бібліотека в дії!**».

До уваги гостей форуму було представлено фотозону «**Я люблю бібліотеку!**», виставку «**Професійні видання: фаховість та креативність!**»; матеріали переможців професійних обласних конкурсів.

Працівники Хмельницької міської центральної бібліотеки поділилися досвідом впровадження технічних новинок в інформаційній студії «**Техніка та технології на службі бібліотеки!**».

Головною подією форуму

стала науково-практична конференція «**Бібліотека в системі соціалізації особистості та соціального розвитку громад!**».

Учасників форуму привітали студенти Хмельницького музичного училища ім. В.І. Заремби та Хмельницької обласної філармонії.

Кульмінацією форуму стало нагородження переможців обласного конкурсу серед публічних бібліотек на краще облаштування прилеглої території «**Бібліотечний простір!**», обласного конкурсу дитячих бібліотек «**Бібліотечний простір для дітей!**». Призери конкурсу отримали дипломи та цінні подарунки.

Нова бібліотека – відповідальність кожного

представники публічних та вузівських бібліотек Хмельниччини, за підтримки Хмельницького обласного відділення ВГО «Українська бібліотечна асоціація», відвідують головну бібліотечну подію року. Цьогорічна тема форуму – «**Нова бібліотека – відповідальність кожного!**».

Програмою передбачено літературні акції і конкурси, презентації видавництва і авторів, авторські зустрічі, літературні читання, автограф-сесії,

дискусії, круглі столи, різні бібліотечні локації. Делегація хмельничан відвідала бібліотеку Українського католицького університету, наукову бібліотеку Львівського національного університету ім. І. Франка, Львівську обласну бібліотеку для дітей. Важливою подією форуму була зустріч з Міністром культури, молоді та спорту Володимиром Бородянським.

Детальніше про заходи, які проходили в рамках події можна за посиланням <https://bit.ly/2ZqiXjH>.

18-21 вересня у Львові відбувся 26-ий Форум видавців BOOKFORUM, в рамках якого відбувся **X Львівський міжнародний бібліотечний форум**. Другий рік поспіль

У ВИПУСКУ:

Новини. Події.
Факти

Вітаємо!

Працюємо
по-новому

Обласні конкурси

Підвищення
кваліфікації

Наші за кордоном

Дослідна робота
бібліотек

Проектна діяльність

З ювілеєм!

Вітаємо!

З нагоди Всеукраїнського дня бібліотек почесною відзнакою УБА «За відданість бібліотечній справі» у 2019 році нагороджено **Маковську Валентину Володимирівну**, заступника директора з наукової роботи та інформатизації Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки (<https://bit.ly/2Mt4XQQ>).

Щиро вітаємо та бажаємо нових звершень!

Працюємо по-новому Медіатека: втілення у реальність

Сьогодні Україна впевнено розвивається у просвіропейському напрямку. Сучасний тренд європейського суспільства – це мультимедійний простір для роботи в бібліотеках. 22 лютого 2019 року такий мультимедійний простір відкрився і у публічній бібліотеці Гуменецької ОТГ. Метою створення було перетворити бібліотеку на сучасну теплу і затишну медіатеку.

До речі, це вже другий такий заклад у громаді, адже перша медіатека була відкрита при Гуменецькому НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів» в рамках програми інклюзивної освіти, що реалізовується за підтримки дружини Президента України Марини Порошенко.

Для медіатеки було придбано нові меблі, які є легкими та мобільними, комп'ютерну техніку, копіювальний апарат, велику кількість нових друкованих видань для дітей і для дорослих, періодичні видання та інтерактивні ігри. Бібліотеку підключено до мережі Інтернет, що суттєво розширює спектр бібліотечних послуг і не тільки.

Увійшовши до медіатеки, користувач може ознайомитися з бібліотечною інформацією, яка розміщена на стенді «**Бібліотека інформує**». Тут користувачі можуть дізнатися про акції, які діють у медіатеці, літературні та пам'ятні дати та Правила користування книгою.

Дизайнерський проект сучасної медіатеки включає в себе новий доступніший простір, який поділяється на зони: для користувачів молодшого шкільного віку та дошкільнят, для користувачів середніх та старших класів, для дорослого користувача.

При медіатеці діє школа комп'ютерної грамотності «**Крок**», де мешканці громади навчаються орієнтуватися в інтернет-просторі (створювати електронні скриньки, сторінки у соціальних мережах, знаходити потрібну інформацію тощо). Вони можуть поспілкуватися по скайпу зі своїми рідними, що знаходяться за кордоном, оплатити комунальні послуги, кредити, зареєструватися в електронній черзі на закордонний паспорт, ознайомитися з інформацією на офіційних сайтах державної влади та сайті органів місцевого самоврядування та ін.

Завдяки роботі Інтернет-центру в бібліотеці створений пункт доступу громадян до інформації органів державної влади (Мережа ПДГ). Користувачі можуть самостійно або з допомогою бібліотекаря ознайомитися з інформацією органів влади будь-якого рівня (Міністерства, відомств, сайтом Президента, Верховної Ради, КМУ та Гуменецької ОТГ).

Також обладнаний чудовий просторий кабінет, адже це робоче місце для працівників комунальної сільської бібліотеки, яка включає не лише медіатеку, а й декілька бібліотек та пунктів видачі книг у селах громад.

Справжньою окрасою цього закладу є музей дитячої творчості, у якому розміщено твори як юних, так і імених майстрів, що мешкають в Гуменецькій ОТГ.

На цьому ми не зупиняємося: у нас ще є багато планів та ідей які маємо намір втілити єдиною дружньою командою, тісно співпрацюючи із органами місцевого самоврядування, закладами та установами Гуменецької сільської ради та жителями громадами.

*Л. Кісляк, директорка
Гуменецької публічної бібліотеки*

SMART-бібліотека – помічник «розумного міста»

В усьому світі все популярнішою стає ініціатива «розумного міста». У місті Хмельницькому також впроваджуються електронні сервіси для підвищення якості життя громадян.

Влітку у Хмельницькій міській центральній бібліотеці презентували громадський проект «**SMART-бібліотека – помічник «розумного міста»**». Проект став переможцем Бюджету участі у 2018 році.

Мета проекту: покращення використання хмельничанами можливостей «розумного міста» шляхом підвищення технологічної та цифрової грамотності громадян через опанування ро-

боти на новітніх приладах та в електронних сервісах з допомогою практичних занять у бібліотеках міста.

SMART-бібліотека – це «розумна бібліотека», де є можливість самостійно надрукувати на 3D принтері, почитати книги, що оживають, спробувати себе в ролі ілюстратора книжок, навчитися використовувати електронні сервіси «розумного міста». Хмельницький стане ще більш сучасним, громадяни підготовленими до нововведень, а бібліотеки – місцем з атмосферою, де хочеться креативити і створювати щось своє.

Технологічні новинки бібліотек дадуть можливість поєднати традиційні технології з новітніми, привернути увагу до дитячого читання, використовуючи доповнену віртуальну реальність, дати можливість кожному влас-

норуч спробувати, як працюють новітні прилади, електронні сервіси. Це сприятиме збільшенню привабливості відвідування бібліотек, популяризації читання серед дітей та молоді через використання новітніх технологій.

Реалізація проекту у 2019 р. в центральній бібліотеці м. Хмельницького стала можливою завдяки перемозі громадського проекту «SMART-бібліотека – помічник «розумного міста».

*Т. Козицька, директор
Хмельницької МЦБС*

Обласні конкурси

«Бібліотечний простір»

«Бібліотечний простір» - під такою назвою пройшов обласний конкурс серед публічних бібліотек на краще облаштування прилеглої території. Учасниками стали центральні районні (міські) бібліотеки, центральні бібліотеки об'єднаних територіальних громад, міські, сільські, селищні публічні бібліотеки області.

Головною метою конкурсу було підвищення рівня благоустрою прилеглої території бібліотечних закладів, заохочення громадян до відвідування бібліотек, пошук додаткового фінансування, виявлення та запровадження в практику кращого досвіду.

Конкурс проводився з 10 червня по 10 вересня 2019 року в два етапи, а саме:

- *перший*, відбірковий, з 10 червня до 1 серпня на базі центральних районних (міських) бібліотек, центральних бібліотек об'єднаних територіаль-

льних громад;

- *другий*, обласний, з 1 серпня до 10 вересня у Хмельницькій обласній універсальній науковій бібліотеці.

Організаторами конкурсу виступили управління культури, національностей, релігій та туризму Хмельницької обласної державної адміністрації, Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека, Хмельницьке обласне відділення Всеукраїнського громадського об'єднання «Українська бібліотечна асоціація» та Хмельницька обласна організація профспілки працівників культури

Журі оцінювало подані матеріали за наступними критеріями:

- повнота розкриття інформації про проведену роботу з облаштування прилеглої території бібліотеки у 2019 році, залучення до цієї роботи членів місцевої громади;

- наявність презентаційних матеріалів (інформаційна довідка та ілюст-

ративні матеріали, статті в ЗМІ, фото, рекламної продукції, відеоматеріалів на знімних носіях).

5 вересня 2019 року на базі Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки відбулось засідання журі обласного конкурсу та визначено переможців. Ними стали:

- бібліотека-філіал с. Косогірка Ярмолинецької ЦБС (бібліотекар І категорії – Боднар Марія Михайлівна);

- Куражинська сільська бібліотека-філіал Новоушицької ЦБС (завідуюча бібліотекою – Бурячинська Валентина Леонتیївна);

- Грицівська селищна бібліотека Грицівської ОТГ (завідуюча бібліотекою – Грабарчук Валентина Михайлівна)

Нагородження переможців конкурсу відбулося 25 вересня 2019 року в рамках XI Обласного форуму бібліотечарів Хмельниччини **«Бібліотека: час змін – час дій!»**.

Зверніть увагу!

Дистанційне навчання

«Бібліотека - відкритий публічний простір» - саме таку назву має безкоштовний освітній онлайн-курс, який розміщено на платформі «Відкритий університет Майдану».

ВУМ - це освітня ініціатива, яка поширює ідеї і сприяє розвитку громадянського су-

спільства в Україні.

Курс орієнтований на працівників невеликих бібліотек (міських, районних, сільських), які прагнуть зробити свою бібліотеку сучасною і відкритою для різних категорій користувачів.

Курс складається з 5-ти основних тем: бібліотека як система; бібліотека як простір; бібліотека - доступ до інформації та знань; бібліотека - місце зустрічей; бібліотека - адвокація та комунікація.

Крім даного навчання кожен бажаючий може пройти й інші, наприклад: громадський контроль за владою, кошторис і музи, школа ефективного мислення, академічна доброчесність в університеті.

Даний курс складається з 30 відеоуроків (тривалістю 10-15 хвилин). Після завершення курсу та складання тестів слухач отримує сертифікат. Зареєструватися на курс можна за посиланням <https://yumonline.ua/courses/>.

«ЄС на книжковій полиці»

Унікальна можливість для обласних бібліотек для дітей і юнацтва, районних бібліотек та бібліотек в ОТГ України отримати інформаційні матеріали про ЄС та відносини між Україною-ЄС, а також стати учасниками тренінгів і отримати інформаційний супровід публічних заходів на тематику Європейського Союзу.

Куточок Європейського Союзу - це унікальна можливість для бібліотек надати молоді можливість дізнатися більше про Європейський Союз. Куточок ЄС пропонує відвідувачам бібліотек широкий вибір літератури про: історію, принципи функціонування, керівні інституції, органи ЄС та їх діяльність, європейські цінності, відносини Європейського Союзу та України та багато іншого.

Також керівники бібліотек та методисти можуть взяти участь у тренінгах: дізнатися більше про ЄС, його проекти та програми; ознайомитися з досвідом та методами роботи публічних бібліотек з популяризації матеріалів Представництва ЄС в Україні з євроінтеграції України; ознайомитися з сучасними методами роботи з цільовими аудиторіями бібліотек та громадськістю; отримують інформацію про куточок Європейського Союзу, що буде облаштовано в 500 бібліотеках України (<https://euroquiz.org.ua/library>).

Підвищення кваліфікації

Клуб бібліотечних менеджерів

18-20 червня на базі центральної бібліотеки Волочиської міської ради відбувся щорічний обласний семінар директорів ЦБС, ЦРБ, ЦМБ, центральних бібліотек ОТГ на тему «**Стратегія розвитку центральних бібліотек в умовах інформаційного суспільства**», учасниками якого стали керівники 18 центральних районних, міських бібліотек.

Програма заходу поєднувала обговорення, круглі столи, лекції-презентації, вивчення досвіду роботи бібліотек Волочиської ОТГ та бібліотек Тернопільської області.

Традиційно під час семінару відбулася акція «**Фотосушка**», метою якої стало представлення кращого колективного фото на тему «**Наше кредо – професіоналізм**» та професійний конкурс «**Кращий керівник бібліотеки в мережі Facebook**». На завершення семінару підведено підсумки роботи, визначено пріоритети на майбутнє та передано естафету бібліотечного семінару у Хмельницький район (http://www.ounb.km.ua/biblio/skill_up/index.php?k=201908).

Програма заходу включала в себе презентацію проекту НБУ ім. Ярослава Мудрого «Сучасна публічна бібліотека від А до Я», підтриманого Українським культурним фондом, розгляд актуальних питань, викликаних сучасним станом розвитку бібліотечної справи та потребами суспільства.

7-11 жовтня 2019 року завідувача відділом науково-методичної роботи та інновацій у бібліотечній справі Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки Т.В. Грудецька взяла участь у VII Всеукраїнській школі методиста «**Сучасна публічна бібліотека: виклики, можливості, досягнення**».

Організатор заходу – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого за підтримки Міністерства культури України.

Програма школи включала в себе презентацію проекту НБУ ім. Ярослава Мудрого «Сучасна публічна бібліотека від А до Я», підтриманого Українським культурним фондом, розгляд актуальних питань, викликаних сучасним станом розвитку бібліотечної справи та потребами суспільства.

На завершення учасники VII Всеукраїнської школи методиста отримали сертифікати (<http://profy.nlu.org.ua/news.php?lng=uk&pg=&id=1>).

Обласний семінар методистів

23-25 жовтня 2019 року на базі обласної наукової бібліотеки відбувся обласний семінар методистів «**Інформаційне задоволення потреб громади: роль методичного центру**». Учасниками семінару стали фахівці методичної роботи ЦРБ, ЦМБ, ЦБС області.

Відкрила семінар директор Чабан К.А., яка ознайомила присутніх з програмою проведення та презентувала доповідь про роль методичних служб публічних бібліотек.

Голова обласного відділення ВГО «Українська бібліотечна асоціація» Синиця Н.М. зазначила основні аспекти генерування потенціалу бібліотек та УБА. Разом з тим, цікавою та змістовною виявилася доповідь учасниці Форуму молодих бібліотекарів у польському місті Познань – Л. Шевчук, завідувачої бібліотекою-філією № 9 Хмельницької МЦБС.

У другій половині дня учасники перемістилися у бібліотеку Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту, де відбулася автограф-сесія та презентація книги Станіслави Старостіної «Увійшли у безсмертя. Ч. 2». Окрім того, для методистів провели екскурсію бібліотекою та ознайомили з автоматизованими технологіями обслуговування користувачів.

Другий день семінару проходив на базі центральної бібліотеки Красилівської міської ОТГ.

На зустріч з методистами області завітали представники влади, а саме: голова Красилівської ОТГ Н. Островська, начальник відділу культури І. Грицюк. Учасники відвідали бібліотеку села Заставки, ознайомилися з досвідом роботи.

Третій день семінару передбачав тренінгові та практичні заняття, презентації, консультації фахівців обласної бібліотеки.

Завершився обласний семінар методистів підведенням підсумків у форматі професійного діалогу

«**Запитуйте! Відповідаємо...**» та нагородженням переможця конкурсу професійної майстерності «**Кращий методист**».

Для участі в конкурсі учасники створювали відеоролик про методичну службу району/міста (тривалістю до 2 хвилин) та презентували їх в соціальній мережі Facebook - група «**Бібліотекарі Хмельниччини**» з хештегом – #методист_бібліотеки, #кращий_методист, #професійна_майстерність_методиста

Найбільшу кількість «вподобань» набрало відео Н.С. Вальчук, завідувачої відділом методично-бібліографічної та по роботі з фондом центральної бібліотеки Полонської міської ради об'єднаної територіальної громади.

Вітаємо з перемогою!

Збереження культурної та історичної спадщини. Досвід Німеччини

На сьогодні Чемеровецька центральна бібліотека працює над низкою проєктів, одним з яких є проєкт «Збереження культурної та історичної спадщини. Досвід Німеччини». Організаторами виступають Міжнародний центр перспективних досліджень у партнерстві з Cultural Vistas (Німеччина) та за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини.

З 21 по 26 листопада 2019 року відбулася реалізація першої частини проєкту, основною метою якого є стимулювання української спільноти та висунення пропозицій щодо збереження культурно-історичної спадщини та зміцнення національної української ідентичності на місцевому рівні.

Представити Чемеровецьчину в даному проєкті мала нагоду за-

ступник директора по роботі з дітьми Чемеровецької центральної бібліотеки Ольга Галак.

Під час візиту до Німеччини учасники були зацікавлені у отриманні всебічного та орієнтованого на практику досвіду роботи з минулим та культурною спадщиною Німеччини. Крім того, учасники мали можливість під час дискусій з німецькими експертами говорити про використання історичних місць для виховання культури пам'яті.

Особливо цікавим був блок діалогів про те, як говорити з дітьми та молоддю про культуру пам'яті крізь призму проєктної діяльності. Саме цей напрямок є пріоритетним для європейських фондів, а під час зустрічі з Artem Iovenko та Corinna Jentsch став ще більш актуальним й для мене як для фахівця! Залишок після зустрічі - десятки ідей та хвиля позитивних емоцій! Перлиною візиту стала трьохповерхова національна книгарня... Це просто рай для bookworms. Вітражі, виставки, технології - це клондайк для тих, хто надихається цікавими ідеями.

Проєкт продовжується і наступною його складовою є організація та проведення аналогічних заходів на місцях.

О. Галак, заступник директора по роботі з дітьми Чемеровецької центральної бібліотеки

Як молоді бібліотекарі в Польщу на три дні злітали...

Тринадцять українських бібліотекарів з усіх регіонів України разом з Молодіжною секцією УБА відвідали Польський форум бібліотекарів в м. Познань на запрошення Piotr Mrcinkowski, який колись працював бібліотекарем (<https://bit.ly/2P5F6jQ>).

Делегація українських бібліотекарів відвідала бібліотеку Uniwersytet im. Adama Mickiewicza та Biblioteka Raczyńskich в місті Познань, Польща.

На Форумі молодих бібліотекарів були присутні близько 200 учасників, які представили досвід своїх бібліотек. Захід розпочався 12 вересня 2019 року з презентації Wojana Jaskowska – директора бібліотеки Жешувського університету, яка представила лекцію «Професія? Бібліотекар. Прист-

расть? Розвиток», на якій розповіла про свої спортивні захоплення, які розвивають її як людину, так і професіонала, вносячи нові ідеї та проєкти для реалізації на базі бібліотеки.

Marcin Skrabka поділився секретами залучення чоловіків до бібліотеки через їх захоплення і інтереси.

Вікторія Польова – голова МС УБА розповіла про молодих бібліотекарів України та їхні активності в рамках Молодіжної секції УБА.

Воевудська публічна бібліотека та Центр анімації культури в Познані поділилися досвідом використання на заходах з читачами анімації. В Польщі є прийнятним існування центрів культури на території бібліотек, які допомагають їм розвиватись.

Marta Stawsk-Puchalska з Університетської бібліотеки в Познані розповіла як важливі для комфорту читача та бібліотеки зони озеленення в приміщенні та на прилеглий території.

На майстер-класі в рамках форуму бібліотекарі дізналися про застосування VR-технологій, анімації в книгах, як вести конструктивний діалог зі спонсорами бібліотеки.

Другий день Форуму молодих бібліотекарів 13.09.2019 року пройшов

під егідою проєктів, що реалізуються в бібліотеках на кошти грантів ЄС та інтегрованих сервісів книг для різних категорій читачів: Lubimyczytac.pl, zukam.ksigzki.pl, Апликація мобільна.

На майстер-класі українські бібліотекарі ознайомилися з Kamishibai teatr, який використовують в Технологічній університетській бібліотеці Познані як одну із форм роботи для представлення себе, пізнання ідей та цінностей через театр.

XII Форум молодих бібліотекарів в Познані, Польща розкрив для українських колег секрети фінансування польських бібліотек та реалізовані їх проєкти, процеси автоматизації, які використовуються на різних етапах обслуговування. Нам так не хотілося покинути наших нових друзів, але в наступному році на V Форум молодих бібліотекарів УБА в рамках обміну досвідом до Києва завітає польська делегація бібліотекарів. А польські колеги та бібліотеки, що вразили нас масштабами своєї величі, залишаться в наших серцях назавжди.

Л. Шевчук, завідувача бібліотекою-філією № 9 Хмельницької МЦБС

Дослідна робота бібліотек

«Стан бібліотечного обслуговування в ОТГ Хмельниччини»

У серпні – вересні 2019 року Міністерство культури України провело дослідження щодо вивчення стану бібліотечного обслуговування у об'єднаних територіальних громадах з метою визначення відповідності бібліотечної мережі Державним соціальним нормативам забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні (постанова КМУ від 06.02.2019 №72).

У дослідженні вивчалися публічні бібліотеки тих ОТГ, які були створені протягом 2015 – 2017 рр. Стан розвитку та діяльність цих бібліотек відстежується у динаміці 2017 – першого півріччя 2019 року. Під дослідження підпадали 39 ОТГ, проте взяли участь 27 громад (331

бібліотека), які були створені у 2015 – 2017 роках та прийняли на баланс об'єднаної територіальної громади публічні бібліотеки.

В основі дослідження 2 додатки: **опитувальний лист**, який містить загальну інформацію щодо ОТГ (рік створення та передачі публічних бібліотек), моделі бібліотек на момент передачі до комунальної власності ОТГ та станом на 2019 рік, найменування структурного підрозділу, який здійснює функції з управління публічними бібліотеками, кількість населених пунктів, де відсутні стаціонарні бібліотеки; **таблиця** «Інформація про діяльність публічних бібліотек в ОТГ» в розрізі 2017 – I півріччя 2019 року дозволяє отримати інформацію про кількість бібліотек, штатні одиниці, обсяг фактичних видатків на публічні бібліотеки із бюджету ОТГ на опла-

ту праці, закупівлю книжок, передплату періодики, капітальні видатки, кількість придбаних комп'ютерів з підключенням до мережі Інтернет, кількість бібліотек у приміщеннях, в яких проведено капітальний ремонт чи реконструкцію.

В рамках дослідження виявлено: не всі ОТГ взяли на баланс комунальної власності публічні бібліотеки; в 257 населених пунктах відсутні публічні бібліотеки та відстань до найближчої бібліотеки значно перевищує 3 км; створюються моделі публічно-шкільних бібліотек (Дунаєвська міська та Гуківська сільська ОТГ), зменшується базова мережа бібліотек, зменшуються видатки на закупівлю книг та періодичних видань. Очільникам ОТГ слід більшу увагу звертати на покращення матеріально-технічної бази бібліотек та фінансування.

Сільські бібліотеки – сучасна модель

Протягом липня-вересня 2019 року Хмельницькою обласною універсальною науковою бібліотекою проведено анкетування «Сільські бібліотеки Хмельниччини: сучасна модель». Анкетуванням у гугл-формі було охоплено 1762 респонденти – користувачі сільських публічних бібліотек.

За підсумками вивчення громадської думки сформовані методичні рекомендації, які оприлюднені на веб-сайті бібліотеки <https://bitly.su/roYldf>.

Дослідження проводилося у три етапи. Метою останнього стало вивчення ролі сільських бібліотек в житті мешканців області, визначення їх оптимальної моделі функціонування, яка б відповідала сподіванням користувачів.

За думкою респондентів, бібліотека у селі, в першу чергу, – це місце отримання та зберігання книг та періодичних видань, інформаційний центр громади, культурно-дозвіллевий, освітній, краєзнавчий, довідково-консультативний центр.

Опитувані вважають: доступність бібліотеки найбільше проявляється у наявності нових книг та періодич-

них видань, зручним місцем розташування, наявністю доступу до Інтернету. Важливо, що доступність бібліотеки залежить і від її кваліфікованого та привітного бібліотекаря, можливості провести дозвілля в бібліотеці.

Рейтинг бібліотечних послуг, за якими найчастіше звертаються користувачі, показав, що зазвичай користувачі звертаються за отриманням літератури, відвідують заходи та клуби за інтересами, працюють з комп'ютером та шукають інформацію в Інтернеті, отримують доступ до е-послуг.

Цікавим виявився питання «Які види послуг Ви бажали б додатково отримувати?». Серед відповідей опитуваних прозвучали такі послуги: спілкування з близькими по скайп-зв'язку; створення в бібліотеках зони Wi-fi; запровадження активних форм роботи у дозвілля громади; послуга «Бібліоняня»; організація у проведенні веб-конференцій; доставка книг додому; робота в соціальних мережах; екскурсії по історичних місцях; наявність електронних книг в бібліотеці; електронні послуги в бібліотеці, зокрема: онлайн запис до лікаря; купівля квитків; оплата комунальних послуг; оформлення закордонного паспор-

та; реєстрація на ЗНО; пошук роботи, підготовка та відправлення резюме; проведення «живої бібліотеки», зустрічі з відомими людьми, організація та проведення бібліотечних акцій, заходів за межами бібліотеки для дорослого населення тощо.

Отже, проведені дослідження показали, що бібліотеки не повністю задовільняють потреби користувачів. Виявлено недостатню обізнаність користувачів з бібліотечними послугами. Відповіді користувачів націлюють на розширення репертуару періодичних видань, особливо з правової, сільськогосподарської тематики, по декору.

Надання громадянам послуг на основі використання нових інформаційних технологій через мережу публічних бібліотек стає актуальною темою сьогодення та невід'ємною потребою у більшій частині користувачів бібліотек. Наявність сучасних послуг у публічних бібліотеках є особливо важливою для тих, хто не має високошвидкісного Інтернету або взагалі не має комп'ютера в себе вдома, для тих, у кого не вистачає технічних навичок, які потрібні для роботи з комп'ютерною технікою та мережею Інтернет (<http://ounb.km.ua/biblio/soc/index.php>).

Проектна діяльність

Проект Пульс

Одним із перспективних напрямків в роботі бібліотек області залишається програмно-проектна діяльність. Протягом року бібліотеки області продовжували роботу в рамках проекту ПУЛЬС «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні».

Організаторами є Асоціація міст України (АМАУ) в партнерстві з Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX), за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Даний проект реалізується у Старокостянтинівській, Ярмолинецькій, Шепетівській центральних районних бібліотеках, центральних бібліотеках Волочиської, Городоцької, Грицівської ОТГ, Дунаєвелької міській публічно-шкільній бібліотеці, сільських бібліотеках Ленковецької ОТГ.

Мета проекту - створення сприятливого середовища для впровадження децентралізаційної реформи в Україні, зміцнення місцевого самоврядування, поглиблення демократичних процесів розвитку територіальних громад та стабільності держави (<https://bit.ly/2E52pUC>).

Протягом 2019 року учасники програми провели цикл інформаційних заходів, серед яких: круглі столи, лекторії, громадські зустрічі, кінолекторії із залученням громадян до реалізації реформи децентралізації. А саме:

- Волочиська ЦРБ:

- проведено квіз-вікторину «**Интереси молоді у місцевій громаді**», під час якої відбувся активний діалог між учнівським активом шкіл міста та представниками місцевого самоврядування. Для учнів проведено усне опитування, у якому йшлося про розуміння школярами процесу децентралізації та змін, що відбуваються в громаді;

- інформаційний ярмарок у бібліотеці села Соломна «**Новий формат розвитку громад Волочисьчини**». Під час проведення заходу для жителів с. Соломної у бібліотеці було показано переваги об'єднання для громади, а також розказано про послуги мобільного офісу, який один із перших в Україні почав працювати у Волочиській ОТГ.

- Старокостянтинівська ЦРБ:

- вуличний консультаційний пункт «**Реформа в дії**» у співпраці з ГО «Старокостянтинів небайдужий». Серед містян та мешканців району було розповсюджено ряд інформаційних матеріалів, які пояснюють основні переваги та пріоритети децентралізації.

- жива бібліотека «**Децентралізація: нові можливості**», де учасники мали можливість отримати відповіді на багато цікавих та змістовних питань щодо децентралізації, про можливості відновлення кінотеатру, залучення інвесторів з метою переобладнання

кінотеатру до сучасних технічних вимог.

- Ярмолинецька ЦРБ:

- інформаційний ярмарок «**Об'єднання громад – нова якість життя**», під час якого інформували про переваги децентралізації, яка здійснюється сьогодні в Україні. До уваги громадян були представлені стенди з інформацією про те, що таке децентралізація і для чого вона здійснюється. Серед інформаційної продукції були також буклети про здобутки Солобковецької ОТГ за роки від її створення, які організатори роздавали перехожим.

- відеоперегляд з обговоренням «**Децентралізація в дії: історія успіху окремих громад**». Відбулася зустріч з жителями різних сіл Ярмолинецьчини, здебільшого активними працівниками культури та депутатами сільських рад. Під час неформальної зустрічі відбувся перегляд та обговорення спеціально підібраних відеороликів про переваги та можливості реформи децентралізації та успіхи уже створених об'єднаних територіальних громад. Діалог відбувся між присутніми та начальником відділу культури Ярмолинецької РДА Євгеном Гжегожевським, який зауважив, що: «Це нова система змін у нашій державі. Але ми розуміємо, що змінюватися, насамперед, повинен кожен з нас».

Працюємо спільно

Інтерактивна культурно-туристична мапа Хмельниччини

Проект «**Інтерактивно-туристична мапа Хмельниччини**» започатковано учнями гімназії № 2 м. Хмельницького зі статусом "Асоційована школа ЮНЕСКО" в рамках освітньої програми «Історія моєї громади. Минуле для спільного майбутнього» та у межах проекту «Конкурс з історії в Білорусії, Грузії, Молдові та Україні».

Мета проекту - створення Інтерактивної карти публічних бібліотек Хмельниччини, яка забезпечує полегшення пошуку публічних бібліотек в онлайн-режимі, надання всебічної інформації про її історію та сьогодення, ресурси та послуги, привернути широке коло користувачів до

діяльності бібліотек області.

Завдання проекту - розробка інтерактивної карти бібліотек Хмельницької області, пошук, збір, аналіз та розміщення інформації на сайті задля швидкого та зручного пошуку бібліотек та залучення користувачів, підвищення іміджу бібліотеки, як культурно-туристичного об'єкту.

Завідуючим публічними бібліотеками області необхідно подати відомості про бібліотеку в ОУНБ за адресою nmvmoblbib@gmail.com. Особливості подачі матеріалу:

1. Назва бібліотеки відповідно до статуту;
2. Адреса (індекс, країна, область, місто (село), вулиця, номер будинку);

3. Активні посилання на веб-ресурси (сайт, блог, соціальні мережі);

4. Інформація про історію та сьогодення бібліотеки, послуги, фонд (в науковому стилі);

5. Інформація про музейні, краєзнавчі, народознавчі кімнати у бібліотеках (якщо такі є);

6. Акцентування уваги на історичності будівлі бібліотеки або імені, що носить бібліотека, пам'ятних дошок;

7. Обов'язковий елемент - чітка, якісна світлина будівлі бібліотеки.

8. Посилання на джерело.

З ювілеєм!

Є дати та події в історії області, які є визначними. До таких дат можна сміливо віднести **100-річчя Шепетівської районної бібліотеки ім. М. Коцюбинського.**

Фундатором цієї бібліотеки був 15-річний юнак М. Островський, який разом зі своїми друзями за кілька днів зібрав 700 книг. У будинку купця Гітиса було відведено дві просторі кімнати для бібліотеки. Так почала діяти перша на Шепетівщині масова народна бібліотека.

Уже у 1955 році бібліотека отримала статус районної, її було переведено в приміщення райвиконкому, де під бібліотеку було виділено 5 кімнат. Було передплачено 18 назв газет та 65 назв журналів. Працювали 5 працівників, які обслуговували 3000 читачів.

У 1967 році районна бібліотека ім. Коцюбинського перейшла в приміщення будинку культури, де знаходилась до кінця 2017 року.

2017 рік. Для бібліотеки знову

настали часи перемін. З метою недопущення руйнації, районним керівництвом прийнято рішення про розміщення центральної районної бібліотеки на 2 поверсі адміністративно-го приміщення районної ради.

На сьогоднішній день бібліотека трансформувалася у сучасний інформаційний центр для громади, обладнаний комп'ютерними системами та підключеними до Всесвітньої мережі Інтернет. Бібліотечний фонд нараховує 40613 примірників, серед яких є чимало рідкісних, старовинних та дорогоцінних книг, цікавих подарунків з автографами, підшивки періодичних видань.

Святкування з нагоди ювілею відбулись у залі засідань Шепетівської районної ради. Згадували історію, вшановували працівників та ветеранів бібліотечної справи. За сумлінну працю, високу професійну майстерність, вагомий особистий внесок кращих представників професії нагородили відзнаками.

Вітали бібліотеку-ювіляра партнери бібліотеки, меценати, колеги, зокрема, колектив бібліотекарів Судилківської ОТГ виступив в оригінальному жанрі джаз-банди, учасники літературно-мистецького об'єднання «Відродження» та літературно-мистецького об'єднання «Доля», ансамбль скрипалів Шепетівської дитячої музичної школи, працівники районного будинку культури. Також вітання прозвучали від читачів, зокрема найпочеснішої читачки Л. Рибачок, яка читає з 1953 року.

Отож, бібліотека сьогодні намагається іти в ногу з часом і, перш за все, не відставати у технічному оснащенні та запровадженні новітніх технологій, розширюючи сферу своїх послуг, намагається бути поміченою, вдається до найрізноманітніших популяризаторських заходів.

Н.А. Богурська, директор Шепетівської центральної районної бібліотеки

У вересні 2019 року Волочиська центральна бібліотека зустріла свій черговий ювілей – **85 років** з дня створення. У далекому 1934 році було засновано заклад як районну бібліотеку. Її першим директором був Ф. Федорков, а бібліотекарем – Г. Олійник. Уже в 1937 році бібліотечні фонди нараховували 20 тис. книг.

Найголовніше у роботі бібліотеки – це її працівники, які своєю невтомною працею примножують здобутки, доносять до читача нову інформацію, прививають любов до книги, навчають комп'ютерної грамотності та можуть дати добру пораду. Хочемо згадати добрим словом тих, хто присвятив бібліотечній справі усе своє життя, хто багато років тому переступив поріг бібліотеки і залишився в ній назавжди, для кого бібліотечна справа стала покликанням. Це – наші ветерани, наставники, фахівці з великим досвідом: *Н. Панич, Л. Трачук, Г. Гамрецька, Л. Федоркова, О. Кінзерська, С. Копитовська, М. Мізіна, К. Слобода, М. Тихонюк, Н. Лупійчук, Л. Терлецька.*

Сьогодні наша бібліотека набула сучасного вигляду. Вона збирає не тільки твори друку, а й компакт-диски, комп'ютерні програми, бази даних. До послуг читачів – вільна зона WI - FI. Комп'ютерні технології використовуються при комплектуванні бібліотек, створенні довідкового апарату, обслуговуванні користувачів. Наші фонди постійно поповнюються книгами з Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого.

Важливу роль в діяльності наших бібліотек відіграє реклама. Адже про всі творчі заходи можна дізнатися як із газети «Зоря», так і з офіційного сайту Центральної бібліотеки та її сторінки у соціальній мережі «Фейсбук».

У бібліотеці постійно працюють клуби за інтересами: «Чомусики», «Натхнення», «Обрії», «Джерела», «Молодь і закон». Проводяться екскурсії, презентації нових книг, зустрічі з цікавими людьми, збирається активна молодь.

Щороку працівники бібліотеки та читачі беруть активну участь у кон-

курсах: *Всеукраїнському конкурсі «Лідер читання», обласних конкурсах - «Найкращий читач», «Кращий інтерактивний правоосвітній захід», конкурс на облаштування прилеглої території «Бібліотечний простір», літературному конкурсі Волочиської ОТГ «Моя улюблена книга сучасного українського письменника».*

30 вересня у центральній бібліотеці відбулося святкове засідання, приурочене до Всеукраїнського Дня бібліотек та 85-річчя з часу утворення закладу. На захід були запрошені бібліотечні працівники громади, ветерани бібліотечної ниви, багаторічні читачі, учасники літературних об'єднань та клубів за інтересами, директори центральних установ культури. Вітали ювілярів заступник міського голови О. Клімова та начальник відділу культури і туризму міської ради В. Матусяк.

Приємним доповненням до свята були художні номери від аматорів ЦКД «Гармонія» та дитячих колективів.

Л.О. Молчанова директор центральної бібліотеки Волочиської міської ради

Видавець: відділ науково-методичної роботи та інновацій у бібліотечній справі

Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки

Укладач: Пасічник В.В.

Адреса: м. Хмельницький, 29000, вул. Героїв Майдану, 28

Тел.: (0382) 79-56-40

E-mail: nmvkmoblbib@gmail.com

Веб-сайт: <http://ounb.km.ua/>